

Stichting Cambium College voor openbaar voortgezet onderwijs

Pestprotocol

Inleiding

Het pestprotocol vormt de verklaring van de vertegenwoordiging van de school en de ouders waarin is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaan aanpakken.

Dit pestprotocol is een beschreven uitwerking van de procesbeschrijving zoals die is beschreven in het stroomschema "aanpak van pesten" van het Cambium College. Deze wordt jaarlijks geëvalueerd.

Uitgangspunten

Een dergelijk protocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

- De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
- Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen (docenten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen). Met het accepteren van het protocol laten alle betrokken partijen zien, dat zij bereid zijn tot samenwerking om de problemen rond pesten aan te pakken.
- Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
- De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt
- De school ontplooit preventieve (les)activiteiten.

De vijfsporenaanpak

Door het accepteren van het protocol heeft de school zich verbonden aan de vijfsporenaanpak. Dit houdt in:

De algemene verantwoordelijkheid van de school

De school zorgt dat de medewerkers voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten. De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is waardoor een klimaat ontstaat waarin pesten bespreekbaar gemaakt kan worden. Alle medewerkers van de school vervullen een voorbeeldfunctie bij het signaleren en tegengaan van pestgedrag.

Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt

- Het probleem wordt serieus genomen.
- Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurd is.
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen.
- Het aanbieden van hulp door de mentor, de leerling coördinator/leerlingbegeleider, de counselor of de schoolmaatschappelijk werker.

Het bieden van steun aan de pester

Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester. De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
Wijzen op het gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag.
Het aanbieden van hulp (desnoods verplicht) door de mentor, de leerlingcoördinator, de zorgcoördinator of de schoolmaatschappelijk werker.

Het betrekken van de middengroep bij het pesten

De mentor bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen en die van de school hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De mentor komt hier in de toekomst op terug.

Het bieden van steun aan de ouders

Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen. De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken. De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind. De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners. De ouders van leerlingen die gepest worden, kunnen er moeite mee hebben, dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter, een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een (sociale vaardigheids-) training aan bijdragen.

Preventieve maatregelen

Elke mentor bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Tevens bespreekt de mentor in zijn klas het pestprotocol. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.

In de leerjaren 1 t/m 3 wordt aandacht besteed aan pesten in één of meerdere mentorlessen/studielessen.

Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groeps gesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd.

In TOP week 1 zijn er een tweetal projecten voor klas 1 en 2 waarin expliciet aandacht besteed wordt aan het voorkomen van pestgedrag. In leerjaar 2 staat deze dag expliciet in het teken van het voorkomen van digitaal pesten.

HET STAPPENPLAN NA EEN MELDING VAN PESTEN

a. De mentor

- Wanneer het pesten plaatsvindt in klassenverband, praat de mentor eerst met de gepeste en later met de pester apart.
- Vervolgens organiseert de mentor een gesprek tussen beide leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen.
- De mentor neemt contact op met de ouders van de pester en de gepeste en betreft hen bij de oplossing.
- De mentor bespreekt direct het vervolgtraject indien het pesten zich herhaalt.
- De mentor praat met de klas. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de groepssfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groepslid heeft.
- Indien het probleem escaleert, meldt de mentor het gedrag aan de studietoelvoorzitter van de leerling(en). Hij overhandigt de studietoelvoorzitter het dossier met daarin de gebeurtenissen en de afspraken die zijn gemaakt.
- Indien het probleem escaleert worden de ouders/verzorgers op de hoogte gesteld en zo nodig betrokken bij het vinden van een oplossing.

b. De leerling coördinator

- De leerlingcoördinator kan in onderling overleg, de rol van de mentor overnemen bij escalatie van het pestgedrag en wanneer het pesten het klassenverband overstijgt.
- Hij heeft zo nodig een gesprek met de gepeste en de pester apart of organiseert direct een gesprek tussen beiden.
- In het contact met de pester is het doel drieledig, namelijk:
 - confronteren
 - mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen
 - helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten.
- In het contact met de gepeste wordt gekeken of hij bepaald gedrag vertoont, waardoor hij een gemakkelijk doelwit vormt voor pesters.
- Hij adviseert zo nodig, zowel aan de pester als de gepeste, hulp op vrijwillige basis door de zorg coördinator.
- Hij stelt alle betrokken ouders op de hoogte wanneer er sprake is van recidief gedrag, verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hen op de hoogte van het vervolgtraject. Hij bespreekt de mogelijkheden tot hulp met de ouders.
- Hij koppelt alle informatie weer terug naar de mentor.

c. De anti-pestcoördinator

De anti-pestcoördinator is het aanspreekpunt voor de leerlingcoördinatoren, leerlingen en ouders bij pesterijen op school. Hij/zij wijst de weg naar oplossingen. Zo wordt voorkomen dat ouders zich van het kastje naar de muur gestuurd voelen en de zaak verhardt. Dat is de kern van het werk. Daarnaast zijn preventie, monitoren en schoolveiligheidsbeleid aanscherpen taken van de anti-pestcoördinator.

d. *Het pestproject*

Wanneer de pester opnieuw in pestgedrag vervalt, wordt hij door de school ertoe verplicht om individueel een programma te volgen. Het doel van dit programma is reflectie en het gevoelig maken van de pester voor wat hij aanricht bij de gepeste leerling. De ouders worden van dit project op de hoogte gesteld. Dit programma wordt aangeboden door de ambulante ondersteuner en werkt volgens de principes van oplossingsgericht werken. In bijna alle gevallen zal de klas ook bij dit project betrokken worden.

e. *Schorsing*

Wanneer het verplichte pestproject geen blijvende vruchten afwerpt, volgt een schorsing van een dag. Als er ook daarna geen verbetering geconstateerd wordt krijgt de pestende leerling een langere schorsing, dit in overleg met de leerling coördinator. De pestende leerling wordt (met hulpvraag) aangemeld bij de de samenwerkende zorginstanties van school.

f. *Verwijdering van de school*

Wanneer de leerling ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen koppig blijft volharden in het ongewenste pestgedrag liggen er geen perspectieven meer tot verandering. De school kan en wil geen verantwoordelijkheid meer nemen voor de veiligheid van de overige leerlingen. In overleg met het samenwerkingsverband de Meierij wordt er gekeken naar het beste vervolgtraject. Zo nodig wordt er gezocht naar een andere school.

De taak van docenten

De docenten hebben vooral een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren en een melding doen bij de mentor om hulp en overleg in gang te zetten. Het hierboven weergegeven stappenplan is een algemene leidraad; als een interventie succes heeft, kunnen vervolgstappen achterwege blijven. Het in het stappenplan genoemde traject bij aanhoudend pesten is geen automatisme; per leerling wordt bekeken welke maatregelen het meest passend zijn.

Wat is pesten?

We spreken van pesten als dezelfde persoon regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen en docenten slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten omstanders niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan. De ontwikkeling van de informatie- en communicatietechnologie (ICT) biedt pesters nieuwe 'mogelijkheden'. Moderne media worden steeds meer gebruikt om digitaal te pesten.

Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben echter een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben.

Voor mentoren betekent dit dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groeps sfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

Hoe wordt er gepest?

Met woorden:	vernederen, belachelijk maken schelden dreigen met bijnamen aanspreken gemene briefjes, digitaal pesten
Lichamelijk:	trekken aan kleding, duwen en sjoeren schoppen en slaan krabben en aan haren trekken wapens gebruiken
Achtervolgen:	opjagen en achterna lopen in de val laten lopen, klem zetten of rijden opsluiten
Uitsluiting:	doodzwijgen en negeren uitsluiten van feestjes bij groepsopdrachten
Stelen en vernielen:	afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen kliederen op boeken banden lek prikken, fiets beschadigen
Afpersing:	dwingen om geld of spullen af te geven het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen.
Digitaal pesten:	anonieme berichten versturen via MSN en SMS, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen, happy slapping, en het versturen van een e-mail bom.

Tussen plagerij en pesten loopt een diffuse grens, die voor ieder persoonlijk verschillend is. Iedereen is gerechtigd zelf aan te geven wat hij als acceptabel beschouwt.

De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis en op school niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- schaamte;
- angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt;
- het probleem lijkt onoplosbaar;
- het idee dat het niet mag klikken.

De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair, maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig, want het slachtoffer vraagt er in hun ogen immers om om gepest te worden. Daarnaast hebben pesters vaak ook een positieve blik op het gebruik van geweld. Pesten kan een aantal oorzaken hebben:

- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas.
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; iemand is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is.
- Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau).
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid) of juist een te sterk gevoel voor autonomie.
- Een negatief zelfbeeld, weinig eigenwaarde.
- Een problematische thuissituatie, negatief voorbeeldgedrag van ouders/verzorgers.

De meelopers

Meelopers zijn omstanders die incidenteel actief of passief meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen.

De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen. Het is belangrijk deze leerlingen tot helpers te maken.

COMPETENTIES VAN HET PERSONEEL

Onderwijzend personeel

In het beroep van leerkracht stimuleer je gewenst gedrag en keur je ongewenst gedrag af. Je wijst leerlingen op de noodzaak van het hebben van wederzijdse respect voor elkaar en je wilt ze een veilig leer- en werkklimaat bieden. Natuurlijk heeft de leerkracht ook een voorbeeldfunctie.

- De leerkracht laat merken dat hij/zij een goede samenwerking tussen leerlingen waardeert en zorgt ervoor dat leerlingen rekening houden met elkaar.
- De leerkracht ziet wat er gebeurt in de klassen waarmee hij/zij werkt. De leerkracht luistert naar de leerling en reageert op hen, spreekt hen aan op ongewenst gedrag en stimuleert gewenst gedrag. Hij/zij laat de leerling in hun waarde en zorgt ervoor dat de leerlingen respect opbrengen voor hem/haar en voor elkaar.

De verantwoordelijkheden zijn samen te vatten door vier beroepsrollen:

- de inter-persoonlijke rol;
- de pedagogische rol;
- de vakinhoudelijke en didactische rol;
- de organisatorische rol;

Deze beroepsrollen worden door de leerkracht vervuld in het werken met leerlingen, met collega's, met de omgeving van de school en met zichzelf.

Het voorbeeldgedrag van de leerkracht in de les en van de medewerkers van de school is belangrijk. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar acceptatie van verschillen wordt aangemoedigd, waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken, waar leerlingen gerespecteerd worden in hun eigenheid, waar agressief gedrag niet wordt geaccepteerd en waar leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel en schoolleiding duidelijk stelling nemen tegen dergelijke gedragingen.

De basis is het handhaven van de schoolregels zoals die in de schoolgids vermeld staan. Daarnaast zijn er de regels die in de dagelijkse praktijk de 'rust, reinheid en regelmaat' moeten bevorderen.

In en rond de school, tijdens pauzes en tussenuren wordt er door de conciërges en leerkrachten gesurveilleerd en worden leerlingen op hun gedrag aangesproken. Ook spreken we ons uit over het gedrag tijdens de reis van en naar school.

Niet onderwijzend personeel

Het niet onderwijzend personeel heeft een duidelijk signalerende functie. Zij ondernemen op het moment van pesten actie en lichten de mentor in van de gepeste en de pester. Daarnaast heeft ook het niet onderwijzend pers

Het beleid

Het is belangrijk om het pestbeleid, een onderdeel van Schoolveiligheidsbeleid, bij leerlingen, ouders en personeel bekend te maken. Het pestbeleid is toegankelijk door er naar te verwijzen in de schoolgids en het te publiceren op de website. Het is onderdeel van de beleidscyclus van de school waardoor het regelmatig geëvalueerd en eventueel bijgesteld wordt. Het onderwerp pesten en het pestbeleid van de school is opgenomen in het scholingsaanbod voor het personeel als een onderdeel van hun deskundigheidsbevordering.

Wat kunt u doen als ouder / verzorger ?

Oplossing voor online pesten: voorkomen en aanpakken

Het liefst wil je (online) pesten voorkomen, maar dit is helaas niet altijd mogelijk. Wel kun je dit zo veel mogelijk proberen door op een aantal dingen te letten.

Voorkomen

Als volwassene kun je een kind(eren) helpen door te praten over wat hij op internet doet en hem te vertellen wat je wel en beter niet op internet kunt doen:

- geen privégegevens
- neutrale foto's (geen sexy foto's) of liever zelfs helemaal geen foto's
- niet zomaar iedereen een vriend noemen en toevoegen bij bijv. Facebook
- in het profiel op een site aangeven (als dat kan) dat je eerst berichtjes zelf wilt zien en goedkeuren voor ze op het profiel komen te staan
- gebruik een nickname
- houd wachtwoord en inlognamen geheim: ook voor beste vriend(inn)en
- neem afgeschermd accounts
- vraag je altijd af of je de informatie die je deelt via sociale media voor iedereen zichtbaar wilt hebben, zo niet dan moet je het niet delen via sociale media.

Aanpakken

Als een kind toch te maken krijgt met online pesten dan kun je een kind het beste als volgt helpen:

- Complimenteer dat het naar je is toegekomen.
- Als een kind slachtoffer van online pesten is dan heeft het in eerste instantie behoefte aan steun, aan iemand die naar hem luistert en hem serieus neemt.
- Onderneem niet gelijk actie. Kijk samen met het kind wat jullie er samen aan zouden kunnen doen.
- Neem het kind het internet niet af. Het lijkt misschien een oplossing om het internet af te nemen, maar het betekent voor een tiener een zware straf.

Welke acties kun je verder ondernemen?

Op www.meldknop.nl kunnen kinderen en jongeren terecht voor informatie als ze iets vervelends op internet meegemaakt hebben zoals pesten, bedreigen en lastigvallen.

Bij online pesten kun je het beste:

- niet reageren op de mails, berichtjes of filmpjes.
- de pestmail, berichtjes of filmpjes bewaren. Indien mogelijk er printscreens van maken. Het zijn bewijzen die tegen de pester gebruikt kunnen worden. In sommige gevallen kan er zelfs aangifte gedaan worden bij de politie (kijk hiervoor op www.vraaghetdepolitie.nl).
- degene blokkeren die de mail, het bericht of filmpje stuurde.
- de site waar het berichtjes of filmpje staat benaderen als het gaat om het verwijderen ervan.